

Oulun kaupungin tarkastuslautakunta **Arviointiraportti 30.6.2017**

Tarkastuslautakunta 5.9.2017
Kaupunginvaltuusto 25.9.2017

Arviointiraportin tavoite

Arviointiraportin tavoitteena on antaa kaupunginvaltuustolle visuaalista ja nopeaa tietoa

- Oulun kaupungin ja konsernin talouden tilanteesta ja ennusteista,
- valtuuston asettamien sitovien tavoitteiden toteutumisen tilanteesta, suunnasta ja tavoitteisiin liittyvistä ennusteista sekä
- sitovien tavoitteiden toteutumiseen liittyvistä riskeistä.

Raportti on laadittu 30.6.2017 tilanteesta.

Raportin sisällysluettelo

1	Oulun kaupungin ja konsernin talouden tila ja ennusteet.....	3
1.1	Oulun kaupunki	3
1.2	Oulu-konserni	7
2	Toimialat: Sitovien taloustavoitteiden toteutuminen sekä havaintoja poikkeamista ja arviointia riskeistä.....	9
3	Toimialat: Arviointia sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta, poikkeamista ja riskeistä.....	11
4	Liikelaitokset: Sitovien tavoitteiden toteutuminen sekä arviointia poikkeamista ja riskeistä.....	14
5	Tytäryhteisöt: Tulostavoitteiden toteutumisennusteet sekä poikkeamia ja riskejä.....	16
6	Talouden ja toiminnan seurantaraportoinnin kehittymisen arviointi	18

Lähtökohdat arvioinnille

Tarkastuslautakunta raportoi hallintosäännön 80 §:n mukaan arviointityössään tekemistään havainnoista kaupunginvaltuustolle koko tilivuoden kattavassa arviointikertomuksessa ja yhdessä arviointiraportissa tilivuoden aikana. Tarkastuslautakunnan arviointiperiaatteiden (15.8.2017 § 50) mukaan arvioinnin

painopisteinä kesäkuun lopun tilanteen **arvioinnissa** ovat **talousarvion tavoitteiden toteutuminen sekä poikkeamat ja riskit**, jotka liittyvät

- Kaupungin ja konsernin talouden tilaan ja niitä koskeviin ennusteisiin sekä sitovien taloustavoitteiden tilanteeseen ja niitä koskeviin ennusteisiin
- Toimialueille asetettujen sitovien tavoitteiden toteutumisen tilanteeseen ja toteutumista koskeviin ennusteisiin
- Liikelaitoksille talousarviossa asetettujen tavoitteiden toteutumisen tilanteeseen ja toteutumista koskeviin ennusteisiin
- Tytäryhtiöille talousarviossa asetettujen tulostavoitteiden toteutumisen ennusteisiin

Arviointi perustuu pääosin seurantaraportin *Talouden ja toiminnan seuranta 1.1.–30.6.2017* tietoihin (Kh 21.8.2017). Lisätietoja on saatu talousjohdolta ja muilta raportointien valmistelijoilta. Valmistelussa on hyödynnetty myös kaupungin asiakirjoja ja tietojärjestelmiä.

Matti Alatalo ei esteellisenä ole ottanut osaa Oulun Tietotekniikka liikelaitoksen asioiden käsittelyyn. Anna-Kaisa Lepistö ja Kari Myllyniemi eivät esteellisinä ole ottaneet osaa Oulun seudun koulutuskuntayhtymän asioiden käsittelyyn.

1 Oulun kaupungin ja konsernin talouden tila ja ennusteet

1.1 Oulun kaupunki

Tarkastuslautakunta arvioi kaupungin ja konsernin talouden toteutumista suhteessa talousarvioon sekä kaupungin talouden tilaa.

Kymmenestä suurimmasta kaupungista seitsemän talousarviot 2017 olivat tilikauden tulokseltaan (tuloslaskelman erä) negatiivisia. Oulun kaupungin talousarviossa tilikauden tulos oli - 36,3 miljoonaa euroa, joka oli tässä kaupunkijoukossa toiseksi heikoin. Alijäämää Oulun talousarvio osoitti 33 miljoonaa euroa.

Taulukko 1: Kaupungin tuloslaskelmaerien toteumia 30.6. ja ennusteiden kehityssuuntia

1 000 €	TA 2017	Toteuma 30.6.	Toteuma % 30.6./TA	Ennuste 31.12.2017	Muutos % TA vs. ennuste
Toimintatuotot	245 079	126 377	51,6	247 897	1,1
Toimintakulut	-1 242 073	-612 213	49,3	-1 243 800	0,1
Toimintakate	-974 094	-478 091	49,1	-972 049	0,2
Vuosikate	43 705	78 912	180,6	76 085	74,1
Yli/Alijäämä	-33 008	41 349	-125,3	-1 238	96,2

Tuloslaskelmaerät ovat talousarvioon verrattuna kesäkuun loppuun kehittyneet jonkin verran positiiviseen suuntaan toimintakuluja lukuun ottamatta, jonka pieni ylitysennuste on tällä hetkellä 1,7 miljoonaa euroa (muutos 0,1 %). Ilman kertavaikutteisia eriä vuosikate-ennuste olisi noin 46,2 miljoonaa euroa.

Yli-/alijäämäennuste Oulun kaupunki

Oulun kaupungin kesäkuun lopun tilanne on selvästi ylijäämäinen (41,3 miljoonaa euroa), mutta kääntyy ennusteen mukaan vuoden loppuun mennessä lähelle nollaa. Ennuste on koko ajan parantunut alkuvuoden aikana.

Suurimmat valtuuston määrittämien sitovien määrärahojen **toimintakatteeseen vaikuttavat** ylitykset *ennustetaan* hyvinvointilautakunnan kuluissa 9,3 miljoonaa euroa, josta erikoissairaanhoidon osuus 6,0 miljoonaa euroa. Hyvinvointilautakunnalla on myös tuottojen alitusta 1,4 miljoonaa euroa. Sivistys- ja kulttuurilautakunnan kuluissa ennustetaan 1,7 miljoonan euron ylitystä ja tuotoissa 1,1 miljoonan euron alitusta. Merkittäviä poikkeamia ennusteissa on myös muilla: kaupunginhallituksen kulujen alitukset 8,8 ja tuottojen alitukset n. 1 miljoonaa euroa sekä yhdyskuntalautakunnassa kulujen alitus 2,6 ja tuottojen ylitys 6,7

miljoonaa euroa. Kaupungin toimintakate on viime vuoden kesäkuun loppuun verrattuna n. 7,5 miljoonaa euroa alhaisempi, mutta tähän vaikuttaa etenkin kilpailukykysojimus.

Kaupungin vuosikatteen ennusteisiin vaikuttavat positiivisesti verotulot ja valtionosuudet, joiden arvioidaan toteutuvan yhteensä lähes 8 miljoonaa talousarviota suurempina. Kunnallisvero jää ennusteessa alle talousarvion (-774 t €), samoin kiinteistöverot (-2,2 milj. €), mutta yhteisöveron tuottoon odotetaan 7,4 miljoonan ylitystä. Verotulojen kasvuennuste talousarviosta arvioidaan olevan 4,5 ja valtionosuuksien 3,5 miljoonaa euroa. Verrattuna edelliseen vuoteen verotulojen arvioidaan nousevan 6,5 ja valtionosuuksien 5,9 miljoonaa euroa, vaikka kilpailukykysojimus vaikuttaa alentavasti molempiin. Lisäksi viimeistä kertaa saadaan kuntaliitoksen valtionosuuskompensaatiota 6,6 miljoonaa euroa. Isoin vuosikatteeseen vaikuttava yksittäinen erä on osinkotuotot Partnera Oy:ltä (26,3 milj. €).

Kaupungin ali-/ylijiämän ennusteisiin vaikuttaviksi kertavaikutteisiksi eriksi kerrotaan kesäkuun lopun seurannassa yhteensä 29,9 miljoonaa euroa. Kehittämisrahaston poikkeuksellisen suurten rahoitustuottojen lisäksi (Partnera Oy:n osingot) niitä ovat maanmyyntivoitot 6,2 ja rakennusten myyntivoitto 1,2 miljoonaa euroa.

Tuloslaskelman tunnuslukuja

Taulukko 2: Kaupungin tuloslaskelman tunnuslukujen kehityssuuntia

Tunnusluku	Alkuperäinen TA 2017	Ennuste 31.12.2017	Muutoksen suunta TA vs. ennuste
Toimintatulot / toimintamenot %	20,1 %	20,3 %	+ 0,2 % -yksikköä
Vuosikate €/asukas	216	375	+ 159 €/asukas

Kaupungin toimintakatteen ennustetaan alittavan talousarvion n. 2 miljoonaa euroa. Toimintatuottojen ja toimintamenojen suhteen arvioidaan kuitenkin hieman heikenevän viime vuodesta (2016 20,8 %). Vuosikatteen ennustetaan toteutuvan noin 32,4 miljoonaa euroa talousarviota parempana ja se näkyy myös vuosikate €/asukas tunnusluvussa. Asukaslukujakajana on käytetty vuoden lopun ennustetta 202 780.

Investoinnit

Taulukko 3: Investointimenojen toteuma ja ennuste

1 000 €	Talousarvio + muutokset 2017	Toteuma 30.6.	Ennuste 2017	Poikkeama (TA vs. ennuste)	Poikkeamia ja riskejä
Osakkeet ja osuudet	-3 400	-680	-3 400	0	
Irtain käyttöomaisuus	-5 296	-1 501	-5 296	0	
Maanhankinta	-6 000	-4 671	-12 700	6 700	Poikkeama: Ylitys liittyy kaupungin ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin väliseen maa-alueiden vaihtosopimukseen ja vuokra-alueiden järjestelyyn Tahkokankaalla, Peltolassa ja Hietasaareissa. Määrärahamuutos on tulossa kv-käsittelyyn.
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-49 027	-11 328	-36 027	-13 000	Poikkeama: Määrärahaa jää käyttämättä, koska valtatie 4 -hankkeen kustannuksia siirtyy vuosille 2018 ja 2019.
Peruskunta yhteensä	-63 723	-18 180	-57 423	-6 300	
Tilakeskuksen erillisinvestoinnit ja suunnittelu	-39 596	-11 697	-28 796	-10 800	Poikkeama: Erilliskohteiden määrärahoja jää käyttämättä, koska hankkeiden aloitukset ovat viivästyneet.
Tilakeskuksen korjausrakentamishjelma	-14 000	-5 280	-14 000	0	
Oulun Tietotekniikka liikelaitos	-3 150	-2 468	-4 000	850	Poikkeama: Investointimääräraha ylittyy, koska ict-infrainvestoinnit ja päätelaitetoimitukset ovat arvioitua suuremmat.
Liikelaitos Oulun Serviisi	-50	-3	-50	0	
Oulun tekninen liikelaitos	-1 000	-116	-1 000	0	
Oulun Vesi liikelaitos	-28 790	-6 435	-18 790	-10 000	Poikkeama: Määrärahaa jää käyttämättä, koska Taskilan jätevedenpuhdistamon typenpoiston laajennus siirtyy osittain ja lietteenkäsittelyratkaisu kokonaan ensi vuodelle.
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos	-800	-169	-800	0	
Kehittämisrahasto	-1 914	-853	-1 914	0	
Liikelaitokset ja kehittämisrahasto yhteensä	-89 300	-27 021	-69 350	-19 950	
OULUN KAUPUNKI YHTEENSÄ	-153 023	-45 201	-126 773	-26 250	

Rahoituslaskelmaan merkityt **investointitulot** ovat yhteensä 20,9 miljoonaa euroa, ja niiden ennustetaan toteutuvan 33,4 miljoonana euronä. Osakkeiden ja osuuksien tulojen 9,8 miljoonan euron ylitys johtuu Oulun Energian pääoman palautuksesta 8,7 miljoonaa euroa, Oulun Työterveys liikelaitokseen yhtiöitymisvaiheessa tehdystä peruspääoman palautuksesta 0,5 miljoonaa euroa sekä Oulun Konttorin ja Monetra Oy:n toimintojen yhdistymisestä johtuvasta 0,6 miljoonan euron peruspääoman palautuksesta. Maanmyynnistä ennustetaan saatavan tuloja 1,9 miljoonaa euroa enemmän kuin talousarviossa. Kokonaisuutena en-

nusteen mukainen investointimenojen alittuminen ja tulojen ylittyminen merkitsee lähes 39 miljoonaa euroa pienempää investointien rahoitustarvetta kuin talousarviossa.

Rahoituslaskelman tunnuslukuja

Taulukko 4: Kaupungin rahoituslaskelman tunnuslukujen kehityssuuntia

Tunnusluku	Alkuperäinen TA 2017	Ennuste 31.12.2017	Muutoksen suunta TA vs. ennuste
Investointien tulorahoitusprosentti %	29	60	+31 % -yksikköä, paranemassa merkittävästi
Vuosikate/Poistot %	54,7	96,2	+41,5 % -yksikköä, paranemassa merkittävästi
Lainat €/asukas	3 932	3 420	Vähentymisennuste 512 €/asukas

Investointien tulorahoitusprosentti oli talousarviossa 29 %, jolloin tilanne oli se, että lähes 70 % suunnitelluista investoinneista olisi tullut rahoittaa omaisuuden myynneillä tai lainalla. Oulun talousarviovaiheen tulorahoitusprosentti oli kymmenestä suurimmasta kaupungista toiseksi matalin. (Pekka Valkama: Suurten kaupunkien talousarviot 2017). Tilanne on kesäkuun ennusteiden valossa selvästi parantunut, kun investointien tulorahoitusprosenttiennuste on 60 %.

Vaikka vuosikatteen ylitysennuste on merkittävä, ennustettu vuosikate ei sekään täysin kata poistoja ja arvonalentumisia. Vuosikate kattaa 96,2 % poistoista, kun prosentti vielä talousarviovaiheessa oli 54,7.

Rahoituslaskelmaan liittyvissä ennusteissa *investointien rahavirtaan* vaikuttaa positiivisesti Oulun Energian pääomapalautus (8,7 milj. €). Tämä ja etenkin kerta-luonteisten erien vaikutus vuosikatteeseen tulevat parantamaan kaupungin *toiminnan ja investointien rahavirtaa* talousarviosta. Ennuste on tällä hetkellä alijäämäinen n. 26 miljoonaa euroa ja kertoo, että menoja joudutaan kattamaan joko kassavaroja vähentämällä tai lisälainalla. Ko. alijäämän parantuminen talousarviosta (TA 96,3 milj. € alijäämäinen) tulee vähentämään kuluvan vuoden lainatarvetta merkittävästi. Jos toiminnan ja investointien rahavirta toteutuu ennustetuna, Oulun vuoden 2017 ja neljän edellisen vuoden yhteenlasketuksi alijäämäksi muodostuu n. 109 miljoonaa euroa. Luku kuvaa lainojen määrään liittyvien tunnuslukujen lisäksi hyvin kaupungin rahoituksellista tilannetta. Viime vuoden vastaava yhteenlaskettu alijäämä oli 192 miljoonaa euroa.

Talousarviovaiheessa arvioitiin, että lainaa Oulussa on tämän vuoden lopussa 797 miljoonaa euroa, mutta tilivuoden ennustettu lainamäärä on n. 103 miljoonaa alhaisempi eli n. 694 miljoonaa euroa. Lainat €/asukas oli alkuperäisessä talousarviossa 3 932. Kymmenestä suurimmasta kaupungista se oli neljänneksi suurin (Pekka Valkama: Suurten kaupunkien talousarviot 2017). Lainamäärän ennustetaan laskevan lukuun 3 420 €/asukas. Tunnusluku on 74 euroa korkeampi kuin viime vuonna. Suhteellisen velkaantuneisuuden tunnusluku on ennustetuilla toteumilla 55 %, joka on selvästi parempi kuin viime vuonna (70 %).

1.2 Oulu-konserni

Raportointi 30.6. sisältää Oulun kaupungin (peruskunta ja liikelaitokset) ja tärkeimmät tytäryhteisöt.

Taulukko 5: Oulu-konsernin tuloslaskelmaerien ja tunnuslukujen toteutumien ja ennusteiden kehityssuuntia

Kaupunkikonserni Luvuissa ovat vain ne yhteisöt, joilla tavoitteita + sairaanhoitopiiri	Toteuma 30.6.2017	Ennuste 31.12.2017	Muutoksen suunta toteuma 30.6. vs. ennuste
Toimintatuotot/toimintakulut %	47,2	45,7	-1,5 % -yksikköä
Vuosikate €/asukas	705	902	197
Tilikauden ylijäämä, 1 000 €	69 332	33 409	-26 476
Konsernin lainat €/asukas	4 256	4 254	-2

Toimintakulujen ennustetaan olevan Oulu-konsernissa noin 13,5 miljoonaa euroa (1 %) edellisvuoden tilinpäätöstä pienemmät. Kaupungin osuus tästä oli n. 7,5 miljoonaa. Konsernin muissa osissa isoimpia kulujen vähennyksiä on Oulun Energiassa ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirissä. Tähän vaikuttaa etenkin Oulun Energia -konsernin ennuste, joka on 17 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2016 tilinpäätös.

Toimintatuottojen ennustetaan olevan noin 40 miljoonaa (5 %) pienemmät kuin viime vuonna. Tytäryhteisöistä siihen vaikuttavat mm. Oulun Energian myyntituottojen ja palvelujen myynnin pieneneminen, Oulun Jätehuollon liikevaihdon pieneneminen sekä Oulun Seudun koulutuskuntayhtymän ja Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin toimintatuottojen pieneneminen.

Vuosikatteen ennustetaan tässä vaiheessa päätävän 182,8 miljoonaan euroon, joka on 17,5 miljoonaa alle viime vuoden tilinpäätöksen. Tilikauden ylijäämän ennustetaan olevan 33,4 miljoonaa euroa, joka on n. 7 miljoonaa euroa heikompi kuin viime vuonna.

Lainat €/asukas, joka Oulu-konsernissa oli viime vuoden tilinpäätöksessä suurten kaupunkien pienin, ennustetaan edelleen hieman laskevan.

Tarkastuslautakunta toteaa, että

Kaupungin talousarvion ja kaupunginvaltuuston määrittämien sitovien taloustavoitteiden toteutumisennusteista voi tehdä sekä positiivisia että negatiivisia havaintoja.

Ennusteet sisältävät sitovien taloustavoitteiden ylityksiä. Suurimmat ylitykset ennustetaan jälleen hyvinvointilautakunnassa, erikoissairaanhoidossa ja sivistys- ja kulttuurilautakunnassa.

Kaupungin toimintatuottojen ja -kulujen suhde ei ole juuri parantumassa talousarviosta. Sen sijaan verotulojen ja valtionosuuksien ennustetaan kehittyvän talousarviota paremmin. Yhteisöverojen positiivinen kehitys kertoo talouden nousukaudesta. Kaupungin tavoittelema työpaikkojen lisäämisen edistämistavoite on puolen vuoden toteuman perusteella vielä kaukana.

Positiivista on, että vuosikate on ennusteiden mukaan toteutumassa selvästi talousarviota parempana. Kehitys vaikuttaa myös lainatarvetta vähentävästi. Kaupungin rahoituksellinen tasapaino onkin jonkin verran paranemassa ennusteiden perusteella arvioiden. Kaupungin lainat €/asukas on loppuvuonna pienenemässä talousarviosta ja suhteellinen velkaantuminen paranemassa. Muutoksia selittää merkittävältä osin myös Oulun Energian pääomanpalautus ja kaupungin investointien lykkääntyminen. **Tuleviin vuosiin lykkääntyneet investoinnit parantavat rahoituksellista tasapainoa tänä vuonna, mutta vaikuttavat tulevien vuosien tasapainoon ja investointimahdollisuuksiin.**

On mahdollista, että talousarvion alijäämä kääntyy ylijäämäksi loppuvuoden aikana, mutta on muistettava, että positiivisesti vaikuttavia kertaluonteisia eriä on lähes 30 miljoonaa euroa. **Tilivuoden ylijäämää on mahdollista lisätä, jos kulut pidetään loppuvuoden aikana hallinnassa. Toimialojen ja liikelaitosten taloustilanteensa ennustamisen varovaisuus voi myös vaikuttaa koko tilivuoden toteutumiseen nyt arvioitua positiivisemmin.**

Talouden elpyminen ja kaupungin toimet eivät vaikuta vielä riittävästi työttömyysastetta laskevasti. Sosiaalipalvelujen asiakasmäärissä on myös havaittavissa selkeää kasvua, joka johtaa lisäkustannuksiin. Kaupungin työttömyyttä alentavia ja työpaikkojen nettokasvua lisääviä toimenpiteitä on jatkettava ja tehostettava.

2 Toimialat: Sitovien taloustavoitteiden toteutuminen sekä havaintoja poikkeamista ja arviointia riskeistä

Taulukossa 6 esitetään valtuuston asettamien sitovien taloustavoitteiden poikkeamat toimialoittain. Poikkeamat on laskettu toimialojen raportoimien ennusteiden ja talousarviolukujen välille. Liikennevalojen väreillä kuvataan poikkeaman positiivisuutta tai negatiivisuutta suhteessa valtuuston asettamiin tavoitteisiin. **Havaintoja poikkeamista ja arviointia riskeistä** esitetään taulukossa sanallisesti.

Taulukko 6: Valtuuston asettamien SITOVIIEN TALOUSTAVOITTEIDEN poikkeamat ennusteen ja talousarvion välillä (B bruttositova, N nettositova)

Käyttötalousosa 1 000 €	TA 2017 SITOVA TAVOITE (sis. muutokset)	Toteuma 30.6.2017	Ennuste 31.12.2017	Poikkeama (TA vs. ennuste)	Poikkeamia ja riskejä
Kaupunginhallitus					
Kh, ilman koko kaupunkia koskevia menoja ja varauksia, konsernipalveluita ja työllistämistä (B)	-43 001	-20 486	-39 500	-3 501	Poikkeamat: Kehittämissalkkujen menot jäävät alle 0,4 milj. €. Lomapalkkavelkaa on budjetissa liikaa 2,3 milj. €. Tullaan esittämään talousarvionmuutos.
Kh, ed. tuloarvio	7 959	6 935	7 000	-959	Poikkeama: Kehittämissalkkujen hallintokuntiin siirrot vielä kesken.
Koko kaupunkia koskevat menot ja varaukset (B)	-10 452	-2 999	-6 152	-4 300	Poikkeamat: Eläkemenooperusteisten menojen 1,3, maahanmuutto ja kotoutus 1,0 ja kiky 2,0 milj. € alitukset.
Kh, ed. tuloarvio	15	-23	30	15	
Konsernihallinto (N)	-14 772	-6 701	-13 772	-1 000	Poikkeama: Säästöjä palvelujen ostoissa.
Työllistäminen (N)	-33 800	-15 721	-33 800	0	
Hyvinvointilautakunta					
Toimintakate ilman erikoissairaanhoidtoa (N)	-330 416	-170 344	-335 116	4 700	Poikkeamat: Menot ylittyvät sosiaalisessa hyvinvoinnissa 0,8, terveystaloudessa 2,5, ja ikäihmisten hyvinvointipalveluissa 2,2 milj. € (muiden menojen alitus on 0,8 milj. €). Ylitystä syntyy erityisesti palvelujen ostoissa (lastensuojelu, maahanmuuttajapalvelut), hoitotarvike- ja palvelusetelimennoissa sekä henkilöstömenoissa. Riski: Asiakkuuksien ja asiakkaiden palvelutarpeen määrässä on yleisesti kasvua (esim. perhetyö, kotona tapahtuva hoito, maahanmuuttajapalvelut ja ikäihmisten palvelut).
Erikoissairaanhoidto (B)	-226 446	-117 426	-232 446	6 000	Riski: Menojen ylitys voi olla ennustetta suurempi. Erikoissairaanhoidon ylitysennuste on 2,6 % (6,0 milj. €) ja menojen ennakoitaan kasvavan 3,1 % (7,0 milj. €) edellisvuoteen verrattuna. Vuonna 2016 kasvu oli 4,8 % (10,4 milj. €). Erikoissairaanhoidon menot ovat kasvaneet vuosina 2013–2016 keskimäärin 8,7 milj. €, 4,2 % vuodessa. Laskutuksen suuret kuukausivaihtelut vaikeuttavat ennustamista.

Käyttötalousosa 1 000 €	TA 2017 SITOVA TAVOITE (sis. muutokset)	Toteuma 30.6.2017	Ennuste 31.12.2017	Poikkeama (TA vs. ennuste)	Poikkeamia ja riskejä
Sivistys- ja kulttuurilautakunta					
Toimintakate (N)	- 396 546	-201 359	- 399 296	2 750	Poikkeamat: Ennustettu ylitys varhaiskasvatuksessa 3,2 milj. € (tulot alittuvat 1,2 ja menot ylittävät 2 milj. €), perusopetuksessa menojen alitus 0,5 milj. €. Riski: Ylitysennuste kasvaa. Aine-, tarvike- ja tavaraostot sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstökulut tarkentuvat vasta loppuvuodesta. Epävarmuutta lisää varhaiskasvatuspalveluihin kohdistuneet toiminnan muutokset (lakimuutos henkilökunnan mitoituksessa ja päivähoito-oikeuden rajaaminen) sekä oppilasmäärien kasvun vaikutus palkkoihin.
Yhdyskuntalautakunta					
Toimintakate ilman joukkoliikennettä (N)	14 283	11 064	23 575	9 292	Poikkeamat: Maanmyyntivoitot ylittivät 6,2 milj. € ja pysäköintisopimustuotot 0,5 milj. €. Henkilöstömenot ja palvelujen ostot alittuvat yhteensä 2,6 milj. € (palkat ja eläkemenoperusteiset maksut arvioitua pienemmät, edulliset hankinnat). Määrärahamuutos on tulossa kv-käsittelyyn.
Joukkoliikenne (N)	-9 575	-3 693	-9 575	0	
Rakennuslautakunta					
Toimintakate (N)	213	1 275	890	677	Poikkeamat: Toimintatulot ylittivät 0,5 milj. € rakentamisen vilkastumisen vuoksi ja menot alittuvat 0,2 milj. € henkilöstömenojen ja palvelujen oston painoutuessa loppuvuoteen.

Tarkastuslautakunta toteaa, että

ennusteiden mukaan suurimmilla toimialoilla ei saavuteta talouden sitovia tavoitteita ja ennusteissa on edelleen epävarmuutta. Hyvinvointipalveluissa ylitysennuste toimintakatteessa on 10,7 ja sivistys- ja kulttuuripalveluissa 2,8 miljoonaa euroa.

Hyvinvointipalveluissa erikoissairaanhoidon kuluja on edelleen vaikea ennakoida ja mahdollisuus ennusteen ylittymiselle on olemassa vuoden 2016 tapaan. Omassa toiminnassa ennusteet ovat olleet paremmin kohdallaan, mutta menojen ylitysriskiä lisää havainto asiakasmäärien ja asiakkaiden palvelutarpeen kasvusta etenkin sosiaalisessa hyvinvoinnissa ja terveydenhuollossa. Lisäksi hoitotarvikemenoissa kasvu on suurta kotona tapahtuvan hoidon lisääntymisen myötä. **Sivistys- ja kulttuuripalveluissa** menojen ylitysriskiä lisää se, että aine-, tarvike- ja tavara-ostot sekä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen henkilöstökulut tarkentuvat vasta loppuvuodesta. Lähtökohtaisesti talousarvion ennuste on oikean suuntainen, ja asiakasmaksutuottojen alitusta ja henkilökulujen ylitystä ennustetaan tällä hetkellä ainoastaan varhaiskasvatuspalveluihin.

3 Toimialat: Arviointia sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta, poikkeamista ja riskeistä

Taulukossa 7 esitetään tarkastuslautakunnan **arviointi** valtuuston asettamien sitovien **toiminnallisten tavoitteiden toteutumistilanteesta** kesäkuun lopussa 2017. Arviointi on tehty vertaamalla palvelualueiden kesäkuun lopun raportointitietoja tavoitteiden mittareiden tavoitetasoihin. Arvioinnin tulokset on ilmaistu liikennevalojen väreillä. Taulukon selitesarakkeessa esitetään **arviointia toteutumisen poikkeamista** koko vuoden tavoitteeseen verrattuna sekä **arviointia riskeistä, jotka voivat loppuvuonna vaikuttaa tavoitteiden toteutumiseen**.

Taulukko 7: Valtuuston asettamien SITOVIIEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN toteutumisen, poikkeamien ja riskien arviointi

Toiminnallinen tavoite	Mittarit kpl	Toteu- tunut	Ei toteu- tunut	Ei voida arvioida	Poikkeamia ja riskejä
Kaupunginhallitus					
Konsernitason kansainvälisen toiminnan johtamisen ja ohjauksen vahvistaminen Oulun arktisen aseman vahvistaminen alueellisessa vuorovaikutuksessa painopisteinä: •• Kasvu, kilpailukyky ja houkuttelevuus •• Infrastrukturi ja saavutettavuus •• Arktinen älykkyyys •• Yksi ääni Arktisen puolesta	4	1	1	2	Poikkeama: Arctic Europe -yhteistyön toimintamallia ei ole hyväksytty. Riski: Kansainvälisillä foorumeilla vaikuttamisen tavoitteet jäävät epäselviksi. Nyt raportoidaan vain aktiivisuudesta.
Innovatiivisen kaupunkikehittämisen kytkeminen kansainvälisiin kumppanuuksiin ja verkostorakenteisiin sekä resursseihin painopisteinä: •• Kestävä, energiatehokas ja älykäs rakennettu ympäristö •• Elävä ja monimuotoinen kaupunki •• Asiakaslähtöiset ja vaikuttavat palvelut •• Digitaalisuus	2	1	1		Poikkeama: Luovasektorin investointien edistämisen toimintamallien käyttöönotto aloittamatta.
Asiakaspalvelumallin hallinnan linjaukset Kohan ja palvelualueiden yhteistyönä	1		1		Poikkeama: Asiakaspalvelun toimintamallin hallinnan linjaukset kesken.
Tiedolla johtamisen toimintamallin jatkokehitys; prosessin liittyminen kunnan muihin ohjausprosesseihin sekä tulevaisuuden kuntaan varautuminen	2		1	1	Jatkokehitystä on tapahtunut, mutta tavoitteiden mittareiden toteutumisesta ei raportoida.
Taloussuunnittelu- ja seuranta-prosessin kehittäminen	1	1			

Toiminnallinen tavoite	Mittarit kpl	Toteutunut	Ei toteutunut	Ei voida arvioida	Poikkeamia ja riskejä
Kaupunki asettaa omituksilleen selkeät sekä mitattavat tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista	2	1		1	Omistajapoliittisten linjausten tavoitteiden seurannasta ei raportoida.
Innovatiivisten hankintojen määrä kasvaa	1	1			
Osallistuminen esimiespassikoulutukseen sekä oppisopimusrahoitteisiin johtamisen erikoisammattitutkintoon ja lähiesimiestutkintoon	1		1		Riski: Tavoiteltu osallistumismäärä ei toteudu.
Eläköitymisen hyödyntäminen	1			1	Raportointi ei vastaa asetettuun mittariin: henkilöstön kokonaismäärä ei nouse. Vakinaisten henkilöiden määrä on laskenut.
Hyvinvointilautakunta					
Painopistettä siirretään ennaltaehkäiseviin ja kevyempiin palveluihin	1		1		Riski: Negatiiviset kustannusvaikutukset, sillä palvelurakennetasoista punaisen eli raskaimpien palveluiden osuus on hieman kasvanut. Tavoitteen toteutuminen vaatii panostusta ennaltaehkäisevän ja varhaisen tuen palveluihin, joka toteutuu sivistys- ja kulttuuripalvelujen toimesta sekä poikkitoiminnalliseen yhteistyöhön.
Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten osuus laskee	1		1		Poikkeama: Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on noussut 22 lapsella verrattuna edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan. Sijoitettujen lasten prosentuaalinen määrä (1,21 %) on kuitenkin laskenut vuoden 2016 tilinpäätöksen lukuun 1,33 % verrattuna. Tavoite on 1 %. Riski: Lapset, nuoret ja lapsiperheet eivät saa riittävästi tukea: alueelliset erot kasvavat ja paikallistuvat. Tavoitteen toteutuminen vaihteli alueittain 0,89–1,69 %:n välillä. Eniten sijoituksia oli Kontinkankaan ja Tuiran hyvinvointikeskusten alueella.
Kotona asuvien 75 vuotta täyttäneiden osuus kasvaa	1		1		Riski: Tavoitteeseen ei päästä, sillä toteuma oli sekä maaliskuun että kesäkuun raportissa samalla tasolla kuin loppuvuodesta 2016. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää hyvinvointipalveluiden lisäksi kaikkien toimialojen toimia.
Sähköisesti tehtyjen ajanvarausten määrä kasvaa edellisvuodesta	1	1			
Avataan uusia sähköisiä palveluita kuntalaisten käyttöön	1	1			
Asukaskohtaisten kustannusten kasvu hidastuu	1		1		Riski: Tavoite ei toteudu, sillä lasten ja nuorten raskaimpien palvelujen kustannukset alle 18-vuotiasta kohti nousivat edelleen. Asukaskohtaisten kustannusten nousua on ennustettu 1,8 % viimevuodesta (v. 2016 nousua 1 %). Positiivista on se että, ikäihmisten vastuualueella kustannukset asukasta kohti laskivat edelliseen vuoteen verrattuna ja mielenterveys- ja päihdepalvelujen kustannukset asukasta kohti pysyivät ennallaan, vaikka kustannuksissa on mukana erikoissairaanhoidon menot.

Toiminnallinen tavoite	Mittarit kpl	Toteutunut	Ei toteutunut	Ei voida arvioida	Poikkeamia ja riskejä
Sairauspoissaolot vähenevät	1		1		Riski: Sairauspoissaolot lisäävät henkilöstökustannuksia ja vaikuttavat työhyvinvointiin. Sairauspoissaolot ovat kääntyneet nousuun vuonna 2017.
Kunta10-tulosten huomioiminen kehittämisessä	1	1			
Toteutuneen työpanoksen osuus (HTV) maksimityöpanoksesta nousee vuodesta 2016	2	1	1		Mittareista palkallinen työpanos on hieman kasvanut, kun tavoitteena on vähentyä vuodesta 2016. Toteutunut työpanos (HTV) maksimityöpanoksesta on noussut tavoitteen mukaisesti, mutta jää lähes edellisen vuoden tasolle.
Sivistys- ja kulttuurilautakunta					
Nuorisotakuun toteutuminen	3		1	2	Tiedot toisen asteen oppilaitoksessa aloittaneista ja keskeyttäneistä saadaan seuraavaan 30.9 raporttiin. Päätötodistuksen sai 99,3 % 9-luokkalaisista, kun tavoite oli 100 %.
Sivistys- ja kulttuuripalvelut on aktiivinen ja tavoiteltu kaupunkikulttuurin kehittäjä ja kumppani	3			3	Tiedot kaikkien tapahtumien osallistujamääristä ja kumppanuussopimuksista raportoidaan tilinpäätöksessä.
Hyvinvointikoulun vahvistaminen ja laajentaminen	1	1			
Kuntalaisten aktiivisuus ja hyvinvointi paranevat (TEAvisari: liikunta, perusopetus ja lukio)	3	1	2		Tavoite >75 pistettä =hyvä tulos. TEAvisarin pisteet liikunnassa olivat 92 (2016) ja tavoite on saavutettu. Perusopetuksella pisteitä oli 72 (2015) ja lukiolla 67 (2016). Viisarin tiedot päivittyvät eri vuosina.
Yhdyskuntalautakunta					
Varmistetaan riittävä ja monipuolinen tonttutuotanto	1			1	Tonttien luovutusmäärätavoite on koko vuodelle, tavoitteesta 80 % on toteutunut 30.6.
Joukkoliikenteen saavutettavuus ja palvelutaso nousee	3	1		2	Koko toimialueen matkamäärä on kasvanut alkuvuonna 10 %. Joukkoliikenteen matkustajamäärästä/asukas ja paikallisliikenteen (Oulun) matkamäärästä ei ole raportoitu.
Käyttötalous tasapainossa	1	1			
Investoinnit talousarvion mukaiset	1	1			Tavoitetaso: Investoinnit eivät ylitä talousarvion määrärahaa.
Rakennuslautakunta					
Kestävä, ympäristöystävällinen uudisrakentaminen	3			3	Raportoidaan tilinpäätöksessä. Ennustetaan toteutuvan.
Korjausrakentamisen ohjauksen työkalujen kehittäminen, ohjaus/aktivointi ja käynnistyneet hankkeet	3			3	Raportoidaan tilinpäätöksessä. Ennustetaan toteutuvan.
Rakennusten esteettömyys	1			1	Raportoidaan tilinpäätöksessä. Ennustetaan toteutuvan.
Tavoitetasojen toteutumistilanne, mittarit kpl	48	14	14	20	
Tavoitetasojen toteutumistilanne, %	100	29	29	42	

Tarkastuslautakunta toteaa, että

Valtuusto on asettanut toimialoille 29 sitovaa toiminnallista tavoitetta ja niille 48 mittaria. Mittareihin liittyvistä tavoitetasoista oli kesäkuun lopussa toteutunut ja toteumatta saman verran eli 14 (29 %). Yli 40 % raportoinneista on niin puutteellista tai epäselvää, että toteutumistilannetta ei voitu arvioida. Tavoitteita on myös asetettu vuositasolle tai tavoitteiden toteutumistilanteesta raportoidaan vasta tilinpäätöksessä.

Tavoitteiden saavuttaminen vaatii toimialojen väliseen yhteistyön lisäämistä, sillä kesäkuun lopussa kodin ulkopuoliset sijoitukset olivat suuremmat ja raskaimpien palveluiden osuus oli hieman kasvanut viime vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Toimialojen sujuvaa yhteistyötä edellyttää myös ikäihmisten kotona asumisen tavoite.

4 Liikelaitokset: Sitovien tavoitteiden toteutuminen sekä arviointia poikkeamista ja riskeistä

Taulukkoon 8 on koottu liikelaitosten liikevaihtoa ja yli-/alijäämää koskevat tavoitteet ja ennusteet sekä sitovat taloustavoitteet ja niiden ennusteet, jotka koskevat liikeylijäämää, tuloutusta, investointeja ja lainojen enimmäismäärää.

Taulukko 8: Yhdistelmä liikelaitosten TALOUSTAVOITTEIDEN ennusteista raportoinnin perusteella

1 000 €	Liikevaihto		Liikeylijäämä		Tilikauden yli-/alijäämä		Tuloutus	Investoinnit		Lainat enintään	
	TA	TP-ennuste	TA	TP-ennuste	TA	TP-ennuste	TA	TA	TP-ennuste	TA	TP-ennuste
Oulun Vesi	37 200	36 600	10 665	10 665	4 929	5 215	5 511	-28 790	-18 790	13 000	5 000
BusinessOulu	4	30	0	0	0	0					
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos	32 661	33 324	52	443	21	431		0	0		
Oulun seudun ympäristötoimi	4 927	4 927	0	0	0	0					
Oulun Tietotekniikka	16 000	16 000	-518	-518	-616	-616	98	-3 150	-4 000		
Oulun tekninen liikelaitos	56 330	56 330	849	851	571	571	279	-1 000	-1 000		
Oulun Serviisi	34 600	34 600	513	513	493	493	20	-50	-50		
Oulun Tilakeskus	114 860	113 860	14 035	14 475	6 252	7 592	9 886	-53 596	-42 796	13 364	5 000
Liikelaitokset yhteensä	296 582	295 671	25 596	26 429	11 649	13 686	15 794	-86 586	-66 636	26 364	10 000

Sitovat talousarviotavoitteet on merkitty harmaalla ja niiden ennusteet vihreällä ja punaisella.

Kokonaisuutena liikelaitosten liikevaihtojen ennustetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti ja yhteenlaskettujen tilikauden tulosten ylittävän noin 2,0 miljoonaa euroa. Kaikki toteuttavat tuloutustavoitteensa ja liikeylijäämätavoitteensa. Tavoitteeksi asetetun liikeylijäämän ennustavat ylittävänsä Tilakeskus ja

Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos. Oulun Tietotekniikka ennustaa talousarvion mukaista liikealijäämää, vaikka tilausten kasvun perusteella liikealijäämä tulee todennäköisesti pieneneväksi.

Investointien jääminen noin 20 miljoonaa alle talousarvion merkitsee myös pienempää lainoitustarvetta kuluvana vuonna. Investointien toteumaennustetta on tarkemmin käsitelty kappaleessa 1.1 sivulla 5.

Taulukossa 9 on **arviointia toiminnallisten tavoitteiden toteutumisesta** kesäkuun lopussa. Vertailu on tehty tarkastelemalla liikelaitosten raportointitietoja tavoitteiden mittareiden tavoitetasoihin. Taulukkojen selitesarakkeessa esitetään **arviointia ennusteiden ja toteumien poikkeamista** koko vuoden tavoitteeseen verrattuna sekä **arviointia riskeistä**, jotka voivat loppuvuonna vaikuttaa tavoitteiden toteutumiseen.

Taulukko 9: Valtuuston asettamien SITOVIEN TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN toteutuminen sekä arviointia poikkeamista ja riskeistä

Liikelaitos	Sitovat toiminnalliset tavoitteet, liikelaitosten raportointi				Poikkeamia ja riskejä
	Kpl	Toteutunut	Ei toteutunut	Ei voida arvioida	
Oulun Vesi	5	3	1	1	Poikkeama: Taskilan jäteveden puhdistamolla ei päästy alkuvuonna typenpoistossa lupaehtojen mukaiseen tasoon. Riski: Typenpoiston lupaehdot jäävät saavuttamatta edelleen, koska puhdistamoinvestointi siirtyy osittain vuodelle 2018. Asiakastytyväisyyskyselyn tulokset saadaan syksyllä.
BusinessOulu	4		1	3	Riski: Työpaikkojen nettolisäys ei toteudu, tavoite +2 000, toteuma kesäkuun lopussa arviolta 600. Muut raportoidaan tilinpäätöksessä.
Oulu-Koillismaan pelastusliikelaitos	4	3		1	Työhyvinvointisuunnitelma on käyttöönottoaiheessa.
Oulun seudun ympäristötoimi	3	1		2	Lupien käsittelyn tavoiteaikojen ja tarkastusten toteutumisesta raportoidaan tilinpäätöksessä (tarkastelu kalenterivuositain). Ympäristöohjelman raportoinnin ja seurannan kehitystyö on meneillään, tavoite on toteutumassa.
Oulun Tietotekniikka	0				
Oulun tekninen liikelaitos	2			2	Liikevaihdon ja henkilöstömäärän vähenemistavoitteet on asetettu vuositasolle. Tavoitteiden ennustetaan toteutuvan.
Oulun Serviisi	2			2	Esitys ruokaohjelman (ruoan laadun parantamishanke) käyttöönotosta tehdään syksyllä. Tavoite Serviisin oman tuotannon osuudesta liikevaihdosta (75 %) on asetettu vuositasolle.
Oulun Tilakeskus	3			3	Tavoitteet on asetettu vuositasolle. Raportoidaan tilinpäätöksessä.
Yhteensä	23	7	2	14	
%	100	30	9	61	

Tarkastuslautakunta toteaa, että

liikelaitosten taloustavoitteet näyttäisivät toteutuvan pääosin. Sitovista 21 taloustavoitteesta ennustetaan toteutuvan 18 (86 %) ja toteutumatta jäävän investointeihin liittyvät kolme tavoitetta (14 %).

Sitovien toiminnallisten tavoitteiden mittareihin liittyvistä tavoitetasoista seitsemän (30 %) oli toteutunut ja toteutumatta oli kaksi (9 %). Toteutumisista ei voida arvioida 14 tavoitteesta (61 %), koska monet niistä ovat vuositason tavoitteita.

Kaupungin elinvoimaan liittyvä tavoite ”Merkittävä nettotyöpaikkojen kasvu” ei ole puolen vuoden etenemisarvioiden perusteella edennyt niin, että vuositaso ”+2 000 työpaikan nettokasvu” näyttäisi realistiselta.

5 Tytär yhteisöt: Tulostavoitteiden toteutumisen ennusteet sekä poikkeamia ja riskejä

Valtuusto on asettanut merkittävimmille tytäryhtiöilleen liikevaihtoa, liikevoittoa, tilikauden tulosta, taseen loppusummaa, investointien määrää, sijoitetun pääoman tuotto prosenttia ja omavaraisuusastetta koskevat tavoitteet. Lisäksi Oulun Energia Oy:lle on yhtiöittämisessä asetettu tuloutustavoite (lähipiirikorkkomerot, osingot, pääoman palautus omistajalle ja pääomallainan lyhennys).

Oulun seudun koulutuskuntayhtymän tavoitteet koskevat toimintatuottoja, toimintakuluja, toimintakatetta, vuosikatetta, investointeja, tasetta ja omavaraisuusastetta. Oulun Palvelusäätiön ja Oulun musiikkijuhlasäätiön tavoitteena on lisäksi yleisavustusten määrä.

Taulukossa 10 esitetään **havaintoja** tulostavoitteiden vuoden lopun **toteutumisen ennusteista**. Yhteenvedo on tehty talouden ja toiminnan seurantaraportissa tytäryhteisöjen esittämien toteumatietojen ja ennusteiden perusteella.

Taulukko 10: Valtuuston asettamien TULOSTAVOITTEIDEN toteutumisen ennusteet sekä niihin liittyvät poikkeamat ja riskit

Tytäryhteisö	Tulostavoitteet, yhteisöjen ennusteet				Poikkeamia ja riskejä
	Kpl	Toteutuu	Ei toteudu	Ei voida tulkita	
Energia- ja ympäristöliiketoiminnan tytäryhtiöt					
Oulun Energia-konserni	7	3	4		Poikkeamat: Liikevaihdon ennustetaan jäävän tavoitteesta ja edellisen vuoden tasosta, koska sähkön myyntituottojen ja palvelujen myynnin arvioidaan pienenevän. Liiketoiminnan tehostamisen ansiosta liikevoitosta ennustetaan budjetoitua parempaa. Taseen loppusumma, investointien määrä ja omavaraisuusaste % jäävät hieman tavoitetason alle.

Tytäryhteisö	Tulostavoitteet, yhteisöjen ennusteet				
	Kpl	Toteutuu	Ei toteudu	Ei voida tulkita	Poikkeamia ja riskejä
Oulun Energia Oy	7			7	Emoyhtiön tavoitteista ei ole raportoitu.
Oulun Energian yhtiöittämisessä asetettu tuloutustavoite yhtiölle	4			4	Tuloutustavoitteesta ei ole raportoitu.
Oulun Satama Oy	7	7			
Scanlab Oy	7	4	3		Poikkeama: Sipo % ja omavaraisuusaste % ja investoinnit jäävät alle tavoitteen.
Oulun Jätehuolto Oy	7	6	1		Poikkeama: Investoinnit jäävät ennusteen mukaan hieman tavoitteesta. Liikevaihto pienenee noin 20 % kahden poikkeuksellisen vuoden jälkeen (Lipporannan pilaantuneiden maiden käsittely).
Asunto- ja kiinteistöliike-toiminnan tytäryhtiöt					
Sivakka-konserni	7	3	4		Poikkeama: Tilikauden tulos -1,9 miljoonaa euroa alle tavoitteen. Myös liikevaihto, liikevoitto ja taseen loppusummat alittavat tavoitteen.
Oulun Pysäköinti Oy	7	6	1		Poikkeama: Suunnitellut (117 t €) investoinnit eivät toteudu.
Haukiputaan Kehitys Oy	7	5	2		Poikkeama: Liikevaihto ja investoinnit jäävät alle tavoitteen.
Matkailu- ja kulttuuriliike-toiminnan tytäryhtiöt					
Nallikari Seaside Oy	7	4	3		Poikkeama: Tulos ja taseen loppusumma jäävät tavoitteesta ja lisäksi on toteutettu pienimuotoisia investointeja, joita ei ole budjetoitu. Huvilainvestointi vuonna 2016 on kasvattanut liikevaihtoa ja taseen loppusummaa edellisiin vuosiin verrattuna.
Oulun Kaupunginteatteri Oy	7	5	2		Poikkeama: Investoinnit jäävät hieman tavoitteesta. Tukien ja avustusten määrää ei raportoida. Lippu- ja vuokratulojen toteutumista ei voi arvioida.
Koulutusliiketoiminnan tytäryhtiöt					
Oulun Aikuiskoulutuskeskus Oy	7		7		Riski: Tulostavoitteet eivät toteudu. Siirtymässä Osekk-konserniin 1.1.2018.
Oulun Ammattikorkeakoulu Oy	7	7			
Sisäisiä palveluja tuottavat tytäryhtiöt					
Monetra Oy	7	6	1		Poikkeama: Liikevaihto jää alle tavoitteen.
Oulun Työterveys Oy	7	6	1		Poikkeama: Liikevaihto jää alle tavoitteen.
Kuntayhtymät					
Oulun seudun koulutuskuntayhtymä	7	2	5		Poikkeama: Toimintatuotot, toimintakate, investoinnit, tase € ja omavaraisuusaste % jäävät alle tavoitteen.
Säätiöt					
Oulun Palvelusäätiö	8	3	3	2	Poikkeamat: Toimintatuotot, investoinnit ja tase € jäävät alle tavoitteen. Tilikauden yli-/alijäämää ja omavaraisuusastetta ei voi arvioida.

Tytäryhteisö	Tulostavoitteet, yhteisöjen ennusteet				
	Kpl	Toteutuu	Ei toteudu	Ei voida tulkita	Poikkeamia ja riskejä
Oulun musiikkijuhlasäätiö	8	1	2	5	Poikkeama: Toimintatuotot ja tuotto-/kulujäämä eivät toteudu. Useita tulostavoitteita ei voi arvioida.
Yhteensä	125	68	39	18	
%	100	55	31	14	

Tarkastuslautakunta toteaa, että

tytäryhteisöiden 125 tulostavoitteesta ennustetaan toteutuvan 68 (55 %) ja jäävän toteutumatta 39 (31 %). Toteutumista ei voida arvioida 18 tavoitteesta (14 %). Oulun Energia -konsernin emoyhtiölle Oulun Energia Oy:lle erikseen asetetuista tavoitteista ja yhtiöittämisessä sille valtuuston vuonna 2014 asettamasta tuloutustavoitteesta ei ole raportoitu. Oulun musiikkijuhlasäätiön tavoitteiden toteutumisesta vain osa oli raportoitu. Kaikki tytäryhteisöt eivät ole raportoineet tulostavoitteistaan suhteessa valtuuston talousarviossa päättämiin tavoitteisiin vaan suhteessa omiin budjettilukuihinsa.

Valtuutettujen tiedonsaannin kannalta myönteistä on se, että tytäryhteisöraportointi, joka esitettiin 28.8. valtuustolle, antoi lisätietoa 30.6. seurantaraportin vähäiseen sanalliseen tytäryhteisöjen raportointiin.

6 Talouden ja toiminnan seurantaraportoinnin kehittämisen arviointi

Kaupungin talous perustuu yhtä enemmän toimintaympäristön ja sen muutoksien ymmärtämiseen, joten tarvitaan hyviä ennustamisvälineitä. Oulussa on käytössä *talouden ennuste- ja suunnittelujärjestelmä* (TM1). Vuoden 2017 alussa on käynnistynyt rullaava ennustaminen kaikilla toimialoilla ja liikelaitoksissa. Rullaava ennustaminen mahdollistaa kuukausittaisen analyysin talouden toteumasta verrattuna talousarvioon sekä ennusteen koko vuoden toteumasta Jatkossa tavoitellaan myös toimivaa tiedon analysointia. Viimekäden päämäärä on tiedolla suunnittelu.

Henkilöstösuunnittelu ja -seuranta sekä investointiprojektit siirtyvät osaksi uutta tietojärjestelmää. Siirto alkaa tänä syksynä.

Nykyprosessi talousarvion toteutumisen ennustamisessa on, että ennusteen laadinta on toimialojen ja liikelaitosten vastuulla. Joitakin ennustamisvastuita on keskitetty, kuten tilavuokrat Tilakeskus liikelaitokselle. Konsernihallinnon controllerit kuittaavat tiedot. Kaupungin kokonaisnäkömyksen perusteella ennustetietoja ei pääsääntöisesti pyydetä korjaamaan tai korjata konsernihallinnossa, vaan seurantaraportin koostaminen tapahtuu suoraan annetuista tiedoista konsernihallinnon controllereiden ja Monetra Oy:n yhteistyönä.

Nykyisessä järjestelmän käyttöönottovaiheessa on mahdollista, että kaikki tiedonsiirrot eivät eri järjestelmien välillä joka tilanteessa toimi. Myös seurannan ja ennustamisen toimintaprosessit ovat vielä muotoutumassa ja kulttuurit yhtenäistymässä.

Ennustamisen epätasaisuus näkyi valtuustolle 28.8. esitetyssä *Talouden ja toiminnan seuranta 1.1.–30.6.2017* -raportissa. Raportin ennustetietoa kuitenkin paransi talousjohtajan esittelypuheenvuoro valtuuston kokouksessa.

Tarkastuslautakunta toteaa, että

Oulun kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportointi on kehittynyt viimeisten vuosien aikana. Raportointiin kuuluvassa ennustamisessa on hyvä lisätä konsernihallinnon roolia ennustetiedon laadun varmistamisessa ainakin siihen asti, että rullaavan ennustamisen toimintamalli saadaan kokonaisuudessaan käyttöön ja toimivaksi.

Seurantaraportointitiedon laadussa on edelleen parannettavaa, sillä toimialojen toiminnallisten tavoitteiden raportoinneista yli 40 % ja liikelaitosten raportoinneista yli 60 % oli sellaista, että niiden perusteella tavoitteiden toteutumistilanteeseen ei voida reagoida kesken vuoden. Osittain kyse on siitä, että kaikki mittarit eivät ole seurattavissa vuoden kuluessa. Myös kaupungin investointien seurantatiedon raportoinnissa on selkeyttämistarvetta.